
Kaderbrief 2021-2024

Inhoudsopgave

Kaderbrief 2021-2024	1
Inhoudsopgave.....	2
1. Inleiding.....	3
2. Trends en ontwikkelingen	4
3. Macro-economische ontwikkelingen.....	6
3.1 Conjunctuurbeeld en vooruitzichten economie.....	6
3.2 Ontwikkeling bevolking en beroepsbevolking	8
3.3 Werkgelegenheid naar regio's en sectoren	8
3.4 Werkloosheid in Noord-Holland	10
3.5 Vacatures en spanning op de arbeidsmarkt.....	11
4. Begrotingsbeleid	12
4.1 Robuust begrotingsbeleid	12
4.1.1 Duurzaam structureel en reëel evenwicht	12
4.1.2 Geen belastingverhoging.....	12
4.1.3 Toepassen van indexering op provinciale budgetten	13
4.2 Begrotingsrechtmatigheid.....	13
4.2.1 Algemene reserve	14
4.3 Begrotingssystematiek in relatie tot de gehanteerde afschrijvingstermijnen	14
5. Herijking van de begrotingsdoelen.....	16
6. Geactualiseerde meerjarenraming 2021-2024.....	18
6.1 Technische bijstellingen.....	19
6.2 Geïnterpreteerde voorstellen kaderbrief 2021	23
7. Tweede begrotingswijziging 2020.....	30
7.1 Voorstellen tweede begrotingswijziging 2020.....	30
8. Taakstellingen	33
8.1 Taakstelling exploitatie	33
8.2 Taakstelling reserves	34

1. Inleiding

De kaderbrief is de start van de jaarlijkse beleids- en begrotingscyclus. In deze kaderbrief wordt een visie op de financiële ontwikkelingen geschetst. Aan de hand van deze visie vraagt het college aan Provinciale Staten de financiële kaders vast te stellen voor de komende begroting 2021 en meerjarenraming 2021-2024.

De basis voor het financiële deel zijn de middelen die in de volgende jaren beschikbaar komen voor gewenste beleidsontwikkelingen en uitvoering van de taken in onze provincie. In deze kaderbrief analyseren wij de autonome ontwikkelingen van de belangrijkste inkomstenbronnen, zoals het provinciefonds en de opbrengst van de opcenten op de motorrijtuigenbelasting.

De opbouw van deze kaderbrief is als volgt: hoofdstuk twee beschrijft de belangrijkste trends en ontwikkelingen. Hoofdstuk drie gaat in op de belangrijkste macro-economische ontwikkelingen. Hoofdstuk vier bevat de belangrijkste items met betrekking tot het provinciale begrotingsbeleid. In hoofdstuk vijf komt de herijking van de begrotingsdoelen aan de orde. Hoofdstuk zes presenteert het geactualiseerde meerjarige financiële kader voor de jaren 2021 t/m 2024. In dit hoofdstuk vindt u tevens een inhoudelijke onderbouwing voor opnemen van de voorstellen in de begroting 2021. In hoofdstuk staan de mutaties die deze voorstellen met zich meebrengen voor het lopende begrotingsjaar 2020. In het laatste hoofdstuk worden de taakstellingen beschreven.

2. Trends en ontwikkelingen

Nederland maakt deze maanden een crisis mee die zijn weerga niet kent. De plotselinge uitbraak van het Coronavirus is veel meer dan slechts een medisch drama: onze samenleving is erdoor ontwricht geraakt en er is zware economische schade aangericht. Hoewel nog veel onzeker is over de impact daarvan, zeker op langere termijn, wordt al rekening gehouden met een krimp van de Nederlandse economie, met een scherpe stijging van de werkloosheid en het aantal faillissementen, terwijl de Rijksbegroting zich geconfronteerd ziet met onverwachte miljardenuitgaven en dalende belastinginkomsten.

Vanwege die even dramatische als onduidelijke omstandigheden zien sommige overheden voorsnog af van het opstellen van een kaderbrief. Dat is begrijpelijk. Ons College kiest er echter toch voor om, ondanks alle onzekerheden, een kaderbrief te presenteren. Om helderheid te geven richting onze partners, en om juist in deze tijd de dialoog te kunnen voeren met Provinciale Staten. De komende maanden zal een nauw overleg tussen ons College en de Staten nodig zijn om elkaar op de hoogte te houden van de snel veranderende ontwikkelingen en om daarop in te kunnen spelen. Dat is ook een van de redenen waarom wij u sinds het uitbreken van de Coronacrisis wekelijks schriftelijk informeren over actuele zaken. We zullen dat blijven doen, in ieder geval zolang de maatregelen rondom het Coronavirus van kracht zijn.

Deze kaderbrief bevat een sluitende begroting. Wel hebben we - noodgedwongen, en meer dan ons lief is - moeten rekenen met grote onzekerheidsmarges en voorbehouden. Die hebben niet eens alleen te maken met de Coronacrisis, maar ook met andere vraagstukken, zoals stikstof. De Coronacrisis heeft duidelijk gemaakt hoezeer ook wij als provinciale overheid plots geraakt kunnen worden door mondiale problemen met een herkomst hier ver vandaan. Op zichzelf is het natuurlijk niet nieuw dat het provinciebestuur beïnvloed wordt door externe ontwikkelingen, en zich daarvan rekenschap behoort te geven. Door de ongekeerde omvang van deze crisis zijn deze onzekerheden echter veel groter.

Ons coalitieakkoord *Duurzaam doorpakken!* uit 2019 fungeert als richtsnoer om koers te houden bij al dat laveren. In dat akkoord hebben we een bedrag van in totaal zo'n tweehonderd miljoen euro uitgetrokken om investeringen te kunnen doen ten behoeve van schone energie, voor een betere bereikbaarheid per fiets, openbaar vervoer en auto, en voor thema's als cultuurhistorie, natuur, circulaire economie en een gezonde leefomgeving. Ook in toekomstige voorstellen voor herstelmaatregelen zal duurzaam investeren de norm zijn. Daarmee combineren we economisch herstel met de bestrijding van klimaatverandering.

Deze ambities staan nog steeds overeind en we zullen ons blijven inspannen om onze doelstellingen te behalen. In de strategische agenda bij het coalitieakkoord hebben wij aangegeven hoe we onze ambities in de komende periode willen realiseren en hoe we u daarbij willen betrekken. Ook in financiële zin blijven onze ambities overeind staan.

De nasleep van de Coronacrisis speelt daarbij echter wel een belangrijke rol. De Nederlandse en daarmee Noord-Hollandse economie is hard getroffen en vereist een snel herstel. Ook maatschappelijk trekt de coronacrisis diepen sporen in de Noord-Hollandse samenleving. De provincie wil daar vanuit de eigen rol en naar vermogen aan meehelpen. Wij richten ons op die terreinen waar we als provincie vanuit onze specifieke rol het verschil kunnen maken en werken daarbij nauw samen met onze partners in de regio. Dit voorjaar hebben wij reeds een pakket aan provinciale steunmaatregelen gepresenteerd, gericht op de korte termijn.

Maar het is aannemelijk dat Noord-Hollandse bedrijven, instellingen en werknemers ook gedurende langere termijn geconfronteerd zullen blijven worden met economische tegenwind. Scenario's voorspellen dat onze provincie relatief hard getroffen wordt. Niet alleen vanwege het aanzienlijke aandeel dat Noord-Holland inneemt in de totale Nederlandse economie, maar vooral

ook door de internationale verwevenheid van de Metropoolregio Amsterdam en de exportgerichtheid van de agrarische sector en de industrie in Noord-Holland. Daarnaast is de kans reëel dat Noord-Hollandse gemeenten in financiële moeilijkheden komen, of problemen zullen ondervinden bij de uitoefening van hun taken. Dat raakt daarmee ook de provincie, niet alleen vanwege de provinciale verantwoordelijkheid voor lokale bestuurskracht, maar ook vanwege het feit dat gemeenten belangrijke samenwerkingspartners zijn bij het bereiken van provinciale ambities. Bovendien is niet ondenkbaar dat de aanwezige en nog te verwachten economische tegenspoed ook bijdraagt aan teruglopende inkomsten vanuit de provinciale opcenten. De Coronacrisis heeft hiermee ook op de langere termijn invloed op de manier waarop wij onze opgaven kunnen realiseren. Wij willen deze middellange termijneffecten en hun gevolgen voor het provinciale beleid ondanks alle onzekerheden aan de hand van een aantal scenario's verkennen.

De Noord-Hollandse bevolking zal vermoedelijk niet bijzonder geïnteresseerd zijn in de vraag welke overheidslaag nu precies waarvoor verantwoordelijk is, zolang er maar sprake is van goed en efficiënt bestuur. De Coronacrisis heeft deze noodzaak van een goede interbestuurlijke samenwerking tussen Rijk, provincies en gemeenten en nog eens ten overvloede aangetoond. De provincie zal haar rol in het bestrijden van de gevolgen van het Coronacrisis dan ook zorgvuldig met de andere bestuurslagen afstemmen.

Naast de Coronacrisis is er nog een aantal andere onzekerheden dat wij bij deze kadernota moeten betrekken. Het gaat hierbij in de eerste plaats om de gebiedsgerichte aanpak van de stikstofproblematiek. In dit dossier werken we in gebiedsgerichte processen nauw samen met onze regionale partners binnen de wettelijke en financiële kaders die landelijk in nauw overleg met het IPO worden bepaald. Deze kaders zijn, mede door de Coronacrisis, nog onzeker en hebben mogelijk financiële gevolgen voor de provincies en onze samenwerkingspartners. Hetzelfde geldt voor andere dossiers die binnen afzienbare termijn op ons afkomen; de participatie in Invest MRA en de ontwikkelingen in het recreatieschap Spaarnwoude zijn op dit moment nog niet in concrete cijfers te duiden maar zeker is dat op deze dossiers de komende tijd ontwikkelingen zullen plaatsvinden die provinciaal handelen vereisen. Voor Invest MRA geldt dat de laatste planvorming is afgerond. Op korte termijn zal de gemeente Amsterdam, samen met ons initiatiefnemer van Invest MRA, een besluit nemen over deelname. De verwachting is dat ook andere partners in MRA en Noord-Holland Noord zullen volgen.

In ons coalitieakkoord hebben we ook een taakstelling opgenomen om de opgaven, waar wij ons voor gesteld zien, te kunnen realiseren. Met deze taakstelling 'oud voor nieuw' maken we op de exploitatiebegroting en in de reserves middelen vrij om onze doelstellingen te realiseren. In deze kaderbrief hebben we voorstellen uitgewerkt om de genoemde taakstelling te realiseren zodat het coalitieakkoord gerealiseerd kan worden.

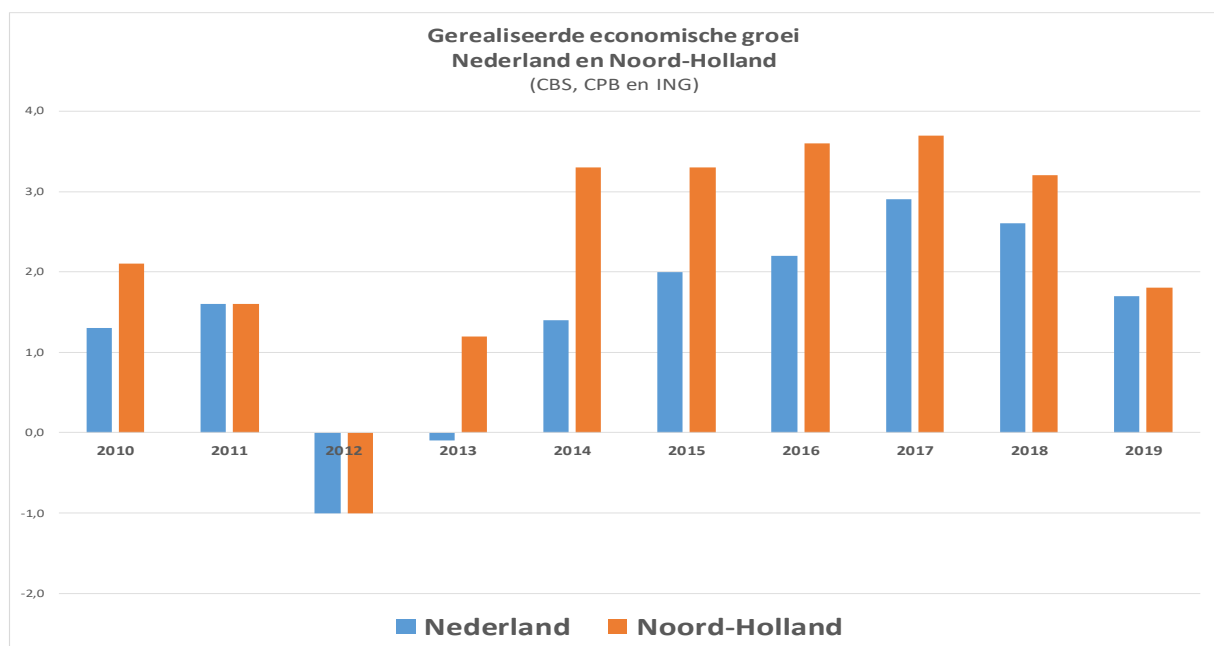
Deze kadernota biedt ons college en uw Staten, ondanks de Coronacrisis en de grote onzekerheden die deze crisis met zich mee brengt, een inhoudelijk en financieel meerjarenkader. Dit kader moet meer dan ooit flexibel zijn om in te kunnen spelen op uitdagingen die de Coronacrisis aan ons stelt. Wij vinden het belangrijk om nieuwe ontwikkelingen snel met u te delen en mogelijke nieuwe maatregelen en bijstellingen van de begroting, rekening houdend met de balans tussen duurzaamheid en economisch herstel, in nauw overleg met uw Staten vorm te geven. Wij vertrouwen erop dat wij zo samen in Noord-Holland weer uit de crisis komen.

3. Macro-economische ontwikkelingen

In deze kaderbrief is nagegaan, of de macro-economische en landelijke ontwikkelingen aanleiding geven ons financiële beleid, zoals dat in voorgaande kaderbrieven is beschreven, bij te stellen.

3.1 Conjunctuurbeeld en vooruitzichten economie

De Nederlandse economie valt na enkele jaren van gunstige ontwikkeling flink terug. De economie stond er begin 2020 zeer goed voor, hoewel er in eerdere economische ramingen van het Centraal Planbureau (CPB) een matige terugval werd verwacht voor 2020. Maar de wereldwijde uitbraak van het coronavirus (Covid-19) en de contactbeperkende maatregelen daartegen brengen veel onzekerheid en zullen vrijwel zeker resulteren in economische krimp in 2020 en mogelijk ook in 2021. Ook hangt veel af van de toekomstige handelsverhoudingen met het Verenigd Koninkrijk die als gevolg van de Brexit nog onzeker zijn.

Terugkijkend bedroeg de totale omvang van de Noord-Hollandse economie in 2018¹ € 166,9 miljard tegen € 159,3 miljard in 2017. Het aandeel van onze provincie in het bruto binnenlands product (bbp) is 21,6% (2018). In 2018 was er nog sprake van 2,6% groei en in 2019 1,7%.

CPB-scenario's coronacrisis

Het CPB heeft vier scenario's uitgewerkt om de mogelijke impact op de economie in beeld te brengen².

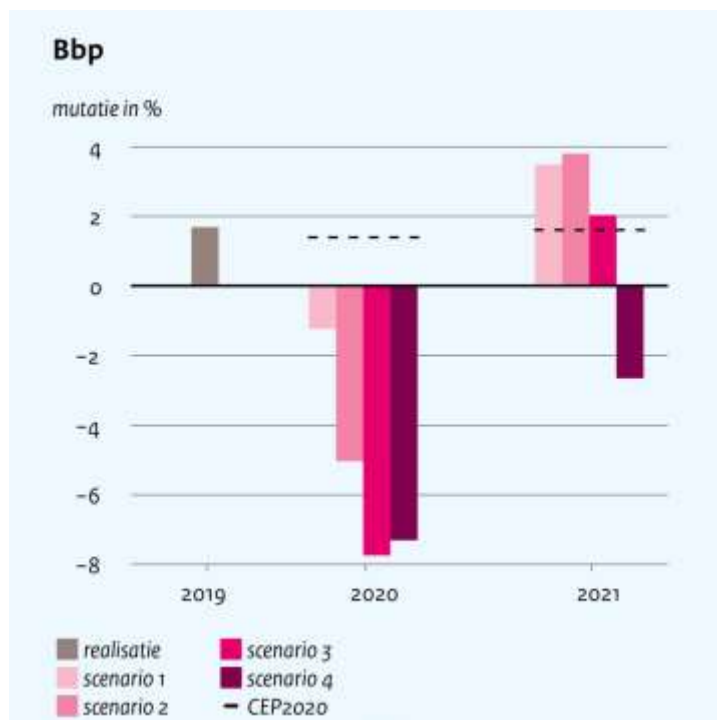
Deze scenario's laten zich expliciet niet lezen als ramingen met een bandbreedte van lage en hoge varianten, maar van mogelijke toekomst. De geactualiseerde CPB-ramingen volgen medio juni.

¹ Meest actuele (en voorlopige) cijfers van het CBS. Het CBS publiceert regionale cijfers altijd een jaar of later na de nationale cijfers.

² CPB, Scenario's economische gevolgen Coronacrisis, maart 2020

De scenario's zijn niet regionaal uitgewerkt. Noord-Holland levert normaliter in absolute (totale toegevoegde waarde) en relatieve zin (bbp per hoofd van de bevolking) de grootste bijdrage aan het Nederlandse bbp van alle provincies, maar is ook sterk internationaal verbonden en daarmee ook dynamischer en kwetsbaarder. Gegeven alle onzekerheden, gaan we hier uit van het landelijke beeld dat ook opgaat voor de provincie Noord-Holland.

Alle scenario's gaan uit van een economische recessie, oplopende werkloosheid en toename van de staatsschuld. Het CPB benadrukt dat er nu geen goede datasets zijn om een betrouwbare economische raming te maken. Gegeven de onzekerheden is een scenario-studie daarom de beste manier om grip te krijgen op de mogelijke impact van deze crisis. Het CPB doet geen uitspraken over de waarschijnlijkheid van het uitkomen van deze scenario's.

In het eerste scenario duren de contactbeperkingen drie maanden, wordt vooral een deel van de dienstensector geraakt en treedt herstel direct in het derde kwartaal van 2020 op. Al in 2020 vindt een flink deel van de inhaalgroei plaats. Het bbp krimpt met -1,2% in 2020 en groeit met 3,5% in 2021. Het werkloosheidspercentage is 4,5% in 2021.

In het tweede scenario houden de beperkende maatregelen zes maanden aan, en volgt herstel vanaf het vierde kwartaal van 2020. Ten opzichte van scenario 1 verdiept de economische crisis en wordt ook de industrie zwaarder getroffen. De wereldhandel zakt verder weg, maar grote problemen in de financiële

sector blijven uit. In dit tweede scenario krimpt het bbp met -5,0% in 2020 en groeit met 3,8% in 2021. De werkloosheid is gestegen naar 5,3% in 2021.

In het derde scenario houden de beperkende maatregelen ook zes maanden aan, maar gaat het CPB ervan uit dat de schok harder aankomt, en er meer problemen zijn in de wereldeconomie en de financiële sector. De economische terugval duurt hierdoor langer, het economisch herstel treedt pas op in voorjaar 2021. In dit derde scenario krimpt de economie met -7,7% in 2020 en is er sprake van 2,0% groei in 2021. De werkloosheid in 2021 is gestegen naar 8,4%.

In het vierde scenario houden de beperkende maatregelen een jaar aan. Bedrijven en huishoudens vinden wel meer manieren om ondanks de beperkende maatregelen te produceren, te werken en te consumeren. De recessie houdt anderhalf jaar aan, herstel treedt pas op in de tweede helft van 2021. Door de lengte van de crisis komt de financiële sector in de problemen en worden de problemen vanuit het buitenland groter, hetgeen ook na 2021 zijn doorwerking zal hebben. In het vierde scenario is de economie in 2020 met -7,3% gekrompen en is er ook in 2021 sprake van krimp (-2,7%). De werkloosheid is in 2021 gestegen naar 9,4%.

3.2 Ontwikkeling bevolking en beroepsbevolking

De bevolking in Noord-Holland groeit naar verwachting van bijna 2,9 miljoen naar 3,2 miljoen inwoners in 2040. De bevolking groeit in alle deelregio's, behalve in de Kop van Noord-Holland, door immigratie en natuurlijke aanwas. In 2019 kwamen er ruim 70.000 migranten bij. De totale bevolking van Nederland groeit harder dan vorig jaar voorspeld, blijkt uit cijfers van het CBS. Dit beeld is zeer waarschijnlijk ook in Noord-Holland terug te zien en kan op termijn leiden tot een verdere bijstelling van de bevolkingsgroei naar boven.

De groei van de bevolking heeft direct effect op de groei van de beroepsbevolking en banen. De beroepsbevolking bestaat uit iedereen die betaald werk kan en wil verrichten, oftewel zich actief aanbiedt op de arbeidsmarkt. Hierbinnen is een werkend deel (meer dan één uur per week betaald werk) en een werkloos deel. Als alle inwoners tussen 15-75 jaar zouden kunnen en willen werken, beschikt Noord-Holland op dit moment over een potentiële beroepsbevolking van ruim 2,17 miljoen.

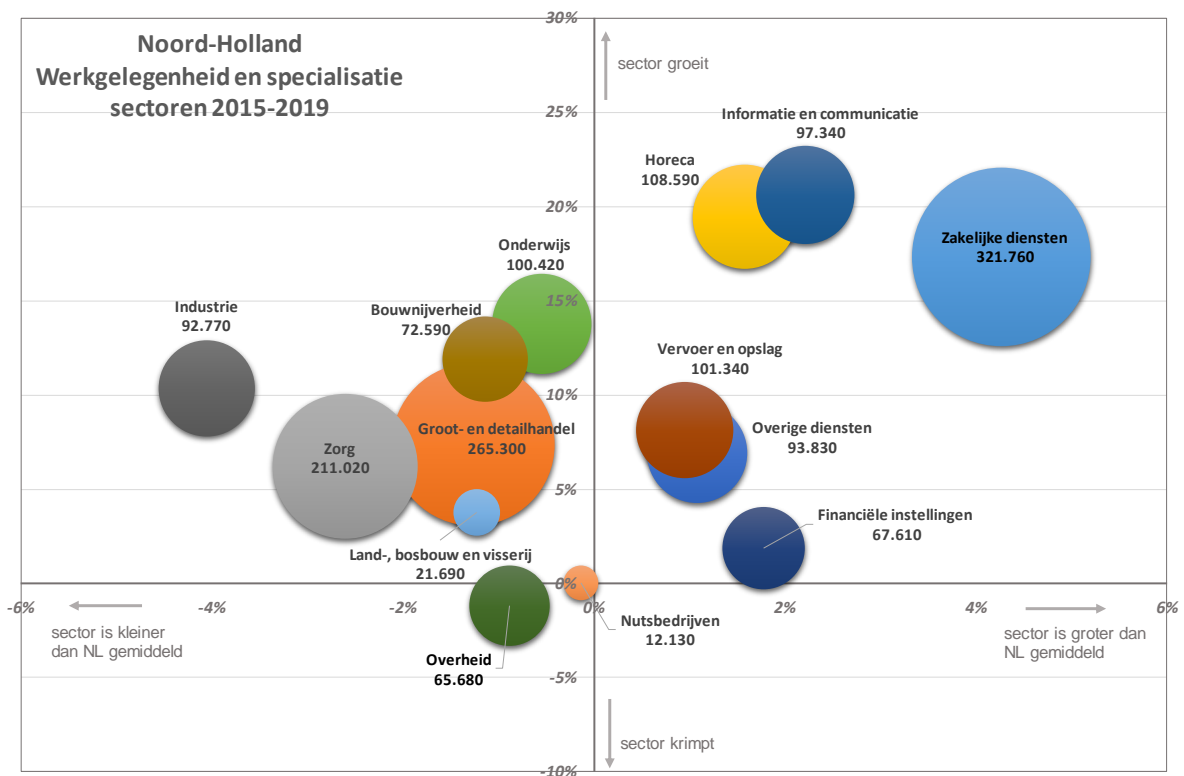
Een deel hiervan is niet actief: 609.000 inwoners. Hieronder vallen ook schoolgaande jongeren, ouderen en arbeidsongeschikten. Een deel van de groep is niet-uitkeringsgerechtigd (circa 200.000 inwoners) of onbenut arbeidspotentieel (ruim 133.000). Dit zijn onder meer parttimers die vaker kunnen of willen werken en personen die niet zoeken of gevonden worden op de arbeidsmarkt. In 2019 is de beroepsbevolking circa 1,56 miljoen personen, waarvan 1,50 miljoen (96,6%) werk heeft.

3.3 Werkgelegenheid naar regio's en sectoren

Werkgelegenheid is op verschillende manieren te meten. Het meest gangbaar is het vastleggen van de banen die op een bepaald moment bij bedrijven bestaan. Het gaat dan om de bezetting van functies door medewerkers bij bedrijven. Iedere medewerker telt hierin mee als een baan. Dat betekent bijvoorbeeld dat een medewerker die twintig uur werkt, wordt meegeteld als één baan bij dat bedrijf. In 2019 telde Noord-Holland 1.632.000 banen.

In onderstaande grafiek wordt de werkgelegenheidsontwikkeling en specialisatie van de sectoren van Noord-Holland weergegeven in de periode 2015-2019 (meest recente data, bron LISA). De grafiek toont drie factoren van de sectoren: (1) omvang van de sector in banen (grootte bol), (2) ontwikkeling van de sector t.o.v. vijf jaar geleden (verticale as) en (3) de relatieve positie van de sector t.o.v. het Nederlands gemiddelde (horizontale as). Anders gezegd, aan de rechterkant staan de sectoren waar Noord-Holland gespecialiseerd in is en aan de bovenkant staan de groeiende sectoren. Het kwadrant rechtsboven is daarmee de meest gunstige plek: specialisatie én groei.

Het eerste dat opvalt, is dat het zwaartepunt duidelijk aan de bovenste helft van de grafiek zit. Dat betekent dat de werkgelegenheid in de meeste sectoren van Noord-Holland in die periode vrij sterk gegroeid is (+10,5%). De sterkste groeiers waren de sectoren ICT (zeer sterke groei van 20,6%), de Horeca (+19,5%), Zakelijke Diensten (+17,3%). De sector Zakelijke Diensten is ook de meest gespecialiseerde sector van Noord-Holland t.o.v. het Nederland gemiddelde (meest aan de rechterkant van de grafiek). Ook Financiële Instellingen, Overige Diensten en Vervoer en Opslag (denk o.a. aan Schiphol en Haven Amsterdam) zijn duidelijke specialisaties van de provincie Noord-Holland. Verder zien we ook dat er minder groei, of zelfs krimp, te zien is bij de sector Overheid en Nutsbedrijven. Alle niet-commerciële dienstverlening (overheid, zorg, onderwijs) staan aan de linkerkant van de grafiek en zijn dus geen specialisaties van Noord-Holland. Toch zijn dit ook grote sectoren, zo is de sector Zorg in omvang de derde sector van Noord-Holland.

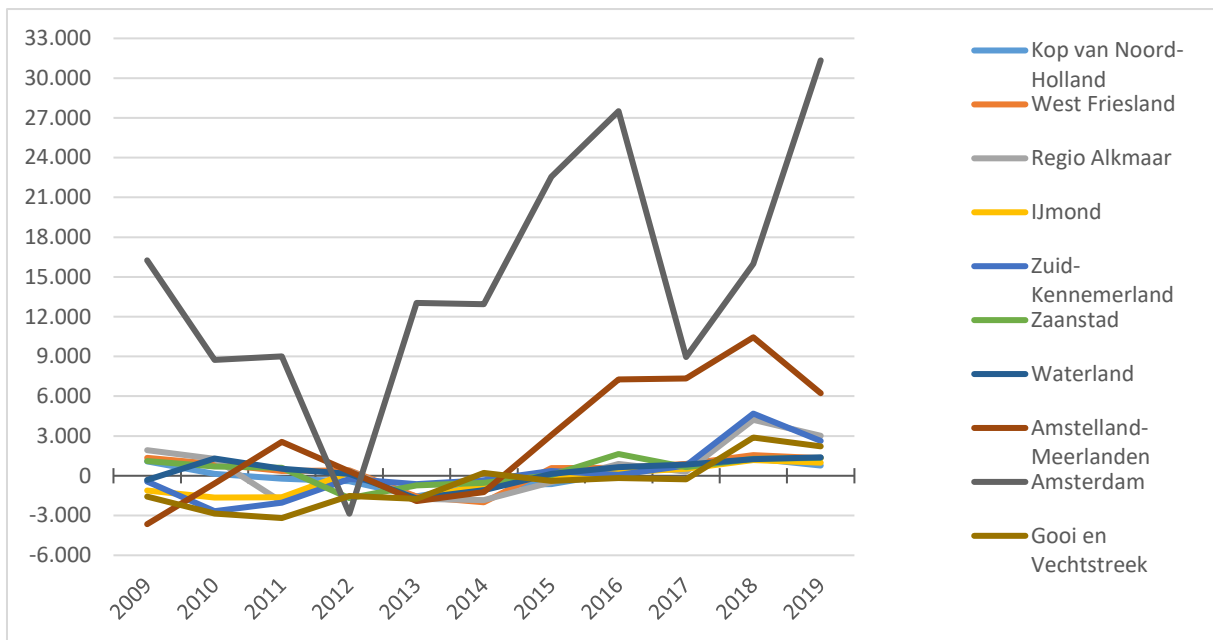

De sector Groot- en Detailhandel was lange tijd de grootste sector qua werkgelegenheid in Noord-Holland. Nu heeft Zakelijke Diensten (321.000 banen) deze koppositie overgenomen. Groot- en Detailhandel volgt met 265.000 banen. Deze sector is ook iets kleiner in Noord-Holland dan gemiddeld in Nederland. De derde sector is de Zorgsector (ruim 211.000 banen), maar toch ook relatief ondervertegenwoordigd in onze provincie. De minst vertegenwoordigde sector (maar zeker niet de kleinste sector) in Noord-Holland is de Industrie, de cijfers laten zien dat dit geen sector is waar Noord-Holland gespecialiseerd in is. Dit is uiteraard een Noord-Hollands gemiddelde, want regionaal zien we duidelijke verschillen. Zo is de sector Industrie de grootste sector in de IJmond (21,1% aandeel in de werkgelegenheid aldaar, met Tata Steel als belangrijkste vertegenwoordiger van deze sector) en staat op plaats drie in Zaanstad. De sector Industrie is wel duidelijk gegroeid (+10,4%).

In het kwadrant linksonder zitten de sectoren die in Noord-Holland kleiner zijn dan het Nederlands gemiddelde en ook gekrompen zijn. De sector Bouwnijverheid zat enkele jaren in dit kwadrant, als gevolg van de recessie, die vooral toesloeg in deze sector. Inmiddels is deze sector weer duidelijk gegroeid, maar is andere obstakels tegengekomen: stikstof en de coronacrisis.

De coronacrisis zal naar verwachting de komende jaren ook effecten hebben op de ontwikkeling van de sectoren in Noord-Holland hebben. Een aantal sectoren ligt deels stil, zoals de Horeca, terwijl andere sectoren als ICT en specialistische Zakelijke diensten mogelijke groei kunnen doormaken.

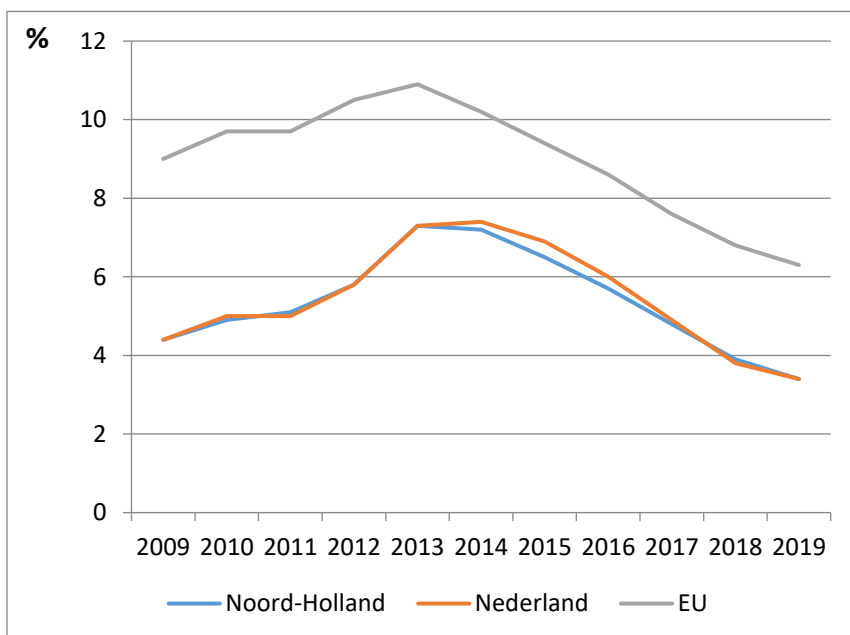
Per saldo is de werkgelegenheid in Noord-Holland in de periode 2013-2018 gegroeid met 9,2%. Deze groei ligt duidelijk hoger dan de groei van Nederland in dezelfde periode (5%). In Noord-Holland zien wij ook een groot verschil tussen de ontwikkeling van noord en zuid. In de periode van 2013-2018 groeide de werkgelegenheid in Noord-Holland noord met 2% en Noord-Holland zuid met 10,9%. Duidelijk is dat de groei voor een belangrijk deel op het conto geschreven moet worden van Amsterdam en deelregio Amstelland-Meerlanden.

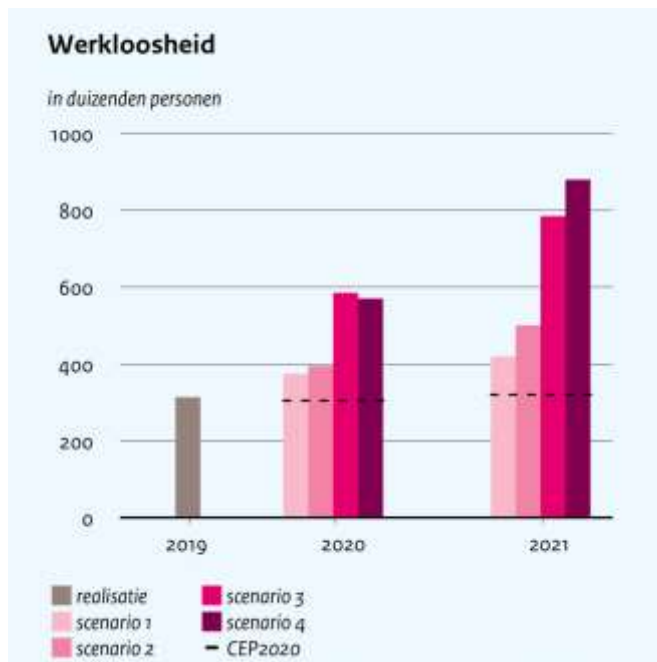
Banengroei in Noord-Holland, LISA 2009-2019

3.4 Werkloosheid in Noord-Holland

Het officiële werkloosheidscijfer is gebaseerd op een internationaal afgesproken definitie: iedereen die zich actief aanbiedt op de arbeidsmarkt en geen baan heeft wordt tot de werklozen gerekend. Er zijn in Noord-Holland 53.000 werklozen in 2019. Dit betekent dat 3,9% van de beroepsbevolking werkloos is. Het gemiddelde in Nederland is vergelijkbaar. Dat ligt onder de door CBS-gehandeerde frictiewerkloosheid (*'in between jobs'*) van 5% en betekent een zeer krappe arbeidsmarkt. De werkloosheid in de Europese Unie (EU) is bijna het dubbele, 6,3%, maar daalt ook sterk vanaf 2014.

Werkloosheid in Noord-Holland, Nederland en de EU, CBS/Eurostat

Voor de uitbraak van het coronavirus stond de werkloosheid op een historisch laag niveau (3,4% in 2019). Wat dat betreft is de uitgangssituatie positief. Door Corona wordt de arbeidsmarkt echter zwaar getroffen, zowel door de contactbeperkende maatregelen als door de economische recessie. Door de contactbeperkende maatregelen raakt deze crisis onmiddellijk de arbeidsmarkt: mensen kunnen niet aan het werk, omdat hun bedrijfs(tak) stil ligt of kunnen minder uren maken doordat zij thuis werk en zorg moeten combineren. Hierin verschilt deze crisis wezenlijk van andere economische recessies, waarbij de arbeidsmarkt vaak pas na verloop van tijd hard geraakt wordt. Het is in het belang van veel bedrijven om hun personeel in dienst te houden, het beleid van

loonkostensubsidie is erop gericht om ze daartoe in staat te stellen. De werkloosheid zal daarom aanvankelijk nog niet hard oplopen. Maar als de crisis aanhoudt zullen de gevolgen voor de werkgelegenheid, met name onder schoolverlaters en voor mensen met tijdelijke contracten, groot zijn.

3.5 Vacatures en spanning op de arbeidsmarkt

Door de krapte op de arbeidsmarkt waren in 2019 en begin 2020 veel vacatures beschikbaar: er is veel vraag naar personeel. De krapte op de arbeidsmarkt speelt in de meeste regio's, maar vooral in Groot-Amsterdam. Na een jarenlange stijging neemt het aantal vacatures in Noord-Hollandse arbeidsmarktregio's in 2019 wel iets terug. Alleen het aantal vacatures voor personeel in de techniek en ICT blijft toenemen. Door de coronacrisis is de verwachting is dat het aantal vacatures sterk zal afnemen, en daarmee ook de spanning op de arbeidsmarkt ombuigt tot een ruimere arbeidsmarkt, mogelijk wel met grote verschillen tussen de beroepen.

4. Begrotingsbeleid

De robuustheid en houdbaarheid van de provinciale financiën blijven een belangrijke uitdaging voor de komende periode. De in vorige kaderbrieven vastgestelde financiële beleidskaders blijven onverminderd van kracht. Daarom benoemen wij deze in dit hoofdstuk expliciet.

4.1 Robuust begrotingsbeleid

Ons college van GS staat voor een gedegen, robuust financieel beleid. Het realiseren van een sluitende begroting en meerjarenraming is dan ook een belangrijke doelstelling. Daartoe zijn de volgende algemene uitgangspunten toegepast voor de financiële opzet van deze kaderbrief:

- duurzaam structureel en reëel evenwicht;
- geen belastingverhoging;
- alleen noodzakelijke indexering van budgetten;
- nieuw beleid alleen in overeenstemming met de beschikbare middelen.

4.1.1 Duurzaam structureel en reëel evenwicht

Ons college staat voor een begroting die duurzaam structureel en reëel in evenwicht is. Het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK) definieert structureel en reëel evenwicht in de jaarlijkse Toezichtbrief aan Noord-Holland als volgt: “Op basis van het bestaande beleid en het vastgestelde nieuwe beleid worden de voor het jaar 2020 geraamde structurele lasten gedekt door structurele baten en de incidentele lasten worden gedekt door incidentele of structurele baten. Indien dit niet het geval is wordt ook de meerjarenraming hierop getoetst. De term reëel heeft betrekking op de mate van realiteit van de (meerjaren-)ramingen.”

Om dit evenwicht te waarborgen en duurzaam te behouden hanteren wij de volgende begrotingsregels:

- een reëel sluitende begroting voor het begrotingsjaar en een reëel sluitend meerjarenraming;
- de risico's die de provincie loopt staan in verhouding tot het weerstandsvermogen en de weerstandscapaciteit;
- realistisch geraamde uitgaven en inkomsten, met een transparant onderscheid tussen incidentele en structurele lasten en baten.

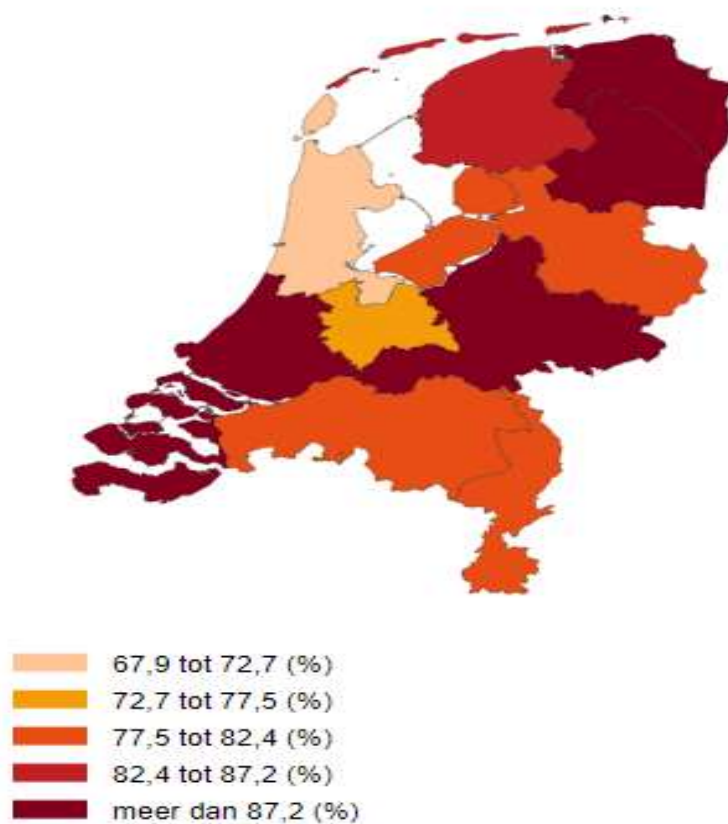
Voor de houdbaarheid van de provinciale financiële positie is het belangrijk om op langere termijn een structureel sluitende begroting te houden, waarin incidentele dekkingsmiddelen geen bepalende factor zijn, maar naar beschikbaarheid gebruikt worden voor incidenteel beleid. In hoofdstuk zes gaan wij daarnaast in op het langere termijnperspectief en de aspecten die daarbij een rol spelen.

Het uitgangspunt “Duurzaam structureel en reëel evenwicht” is in overeenstemming met het toetsingscriterium van het ministerie van BZK. Wij stellen Provinciale Staten voor met de overige uitgangspunten in te stemmen.

4.1.2 Geen belastingverhoging

Het maximumpercentage opcenten dat wij mogen heffen is per 1 januari 2020 verhoogd van 113,2 in 2019 naar 115,0 in 2020. Met het huidige niveau van de opcenten (67,9) komt de onbenutte belastingcapaciteit voor 2019 uit op € 145,71 miljoen (in 2019 € 138,6 miljoen). Dit biedt een theoretische ruimte om de inkomsten van de provincie te verhogen en daarmee eventueel dreigende begrotingstekorten te dichten. Hiervan is op dit moment geen sprake. Wij

laten het tarief van de opcenten ongewijzigd op 67,9. Het tarief in Noord-Holland blijft hiermee het laagste in Nederland.

Bron: Tarief opcenten motorrijtuigenbelasting 2020, CBS

4.1.3 Toepassen van indexering op provinciale budgetten

Daar waar contractuele verplichtingen dat vereisen wordt door de provincie indexering toegepast. Via een stelpost in de begroting worden de hiervoor benodigde budgetten gereserveerd. Hierin wordt rekening gehouden met een indexering voor de volgende onderdelen:

- de onderhoudsbudgetten voor infrastructuur (conform vorig jaar);
- de capaciteitskosten;
- de omgevingsdiensten;
- middelen met betrekking tot de Brede Doeluitkering (BDU).

Voor het realiseren van deze indexeringen wordt de stelpost prijscompensatie bij deze kaderbrief opgehoogd. Een toelichting hierop is te vinden bij regel E in paragraaf 6.1.

4.2 Begrotingsrechtmatigheid

De provincie Noord-Holland beschikt over verschillende reserves die gezamenlijk een aanzienlijk vermogen omvatten. Het is van belang dat op deze reserves een goede monitoring plaatsvindt en dat er duidelijke en transparante spelregels geformuleerd zijn, zodat het beschikbare vermogen optimaal aangewend kan worden. Wij hanteren daarom de volgende beleidsregels voor stortingen in en onttrekkingen aan reserves.

Storting in reserves:

In de jaarrekening doen wij toevoegingen aan een reserve tot het bedrag dat via de begroting of begrotingswijzigingen door PS gedurende het begrotingsjaar is geaccordeerd. Daarnaast storten wij bij de jaarrekening de nog niet geraamde bijdragen van derden voor projecten in de reserve waaruit de dekking van het project plaatsvindt.

Onttrekking aan reserves:

In de jaarrekening verwerken wij de onttrekkingen aan de reserve ter dekking van een project tot maximaal het bedrag dat voor dat project door PS beschikbaar is gesteld en nooit hoger dan de maximaal te dekken lasten voor deze bestemming in het boekjaar. Daarbij wijken wij alleen af van de begrote jaarschijf als de totale meerjarige begrote lasten van het geaccordeerde project niet wijzigen. Uiteraard blijft het college van GS in de jaarrekening verantwoording afleggen over de verschillen tussen de begrote en werkelijke baten, lasten, stortingen en onttrekkingen.

4.2.1 Algemene reserve

De algemene reserve is bedoeld als buffer om risico's te kunnen opvangen. In de Financiële verordening en de kadernota reserves wordt een minimale omvang van de algemene reserve voorgeschreven die wij aanhouden om optredende risico's af te dekken.

Bij het vaststellen van de begroting 2019 hebben wij u gemeld dat de omvang van de algemene reserve naar een te laag niveau zal dalen. Daarom is in de voordracht van de begroting 2019 een herstelplan voor de algemene reserve opgenomen. Dit herstelplan komt erop neer dat wij de middelen die wij ontvangen via het provinciefonds als gevolg van ruimte onder het plafond van het BTW-compensatiefonds, storten in de algemene reserve. Deze ruimte ontstaat als er minder BTW wordt gecompenseerd door provincies dan het hiervoor beschikbare maximale bedrag.

Daarnaast worden de vrij besteedbare (positieve) resultaten op basis van de jaarrekening in eerste instantie gestort in de algemene reserve. Eventuele tekorten kunnen dan opgevangen worden door onttrekkingen aan deze reserve. Op moment van schrijven van deze kaderbrief is het definitieve resultaat van de jaarrekening nog niet bekend. In deze kaderbrief is daarom uitgegaan van een schatting van het resultaat. Dit effect is verwerkt in deze kaderbrief als een storting in de algemene reserve in 2020.

Wat betreft het herstelplan is het belangrijk om te realiseren dat bij de berekening hiervan een aanname is gedaan wat betreft de ruimte onder het BTW-compensatiefonds. Hiermee wordt bedoeld dat in de huidige berekening rekening is gehouden met een geschat bedrag dat elk jaar wordt toegevoegd als gevolg van de eerder genoemde ruimte onder het plafond van het BTW-compensatiefonds. Als de werkelijke ruimte (in negatieve zin) afwijkt van de nu begrote bedragen, kan het zijn dat er alsnog aanvullende maatregelen genomen moeten worden. Deze werkelijke ruimte wordt elk jaar in de septembercirculaire van het provinciefonds bekend gemaakt.

4.3 Begrotingssystematiek in relatie tot de gehanteerde afschrijvingstermijnen

Bij de vorige kaderbrief hebben wij u geïnformeerd over aanpassingen aan de systematiek van afschrijven die door de provincie wordt gehanteerd. Dit was noodzakelijk omdat bij het voorbereiden van de nieuwe Financiële verordening was gebleken dat de toen gehanteerde methode niet in overeenstemming was met de wettelijke bepalingen van het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV).

Op basis van een inventarisatie zijn toen twee punten geïnventariseerd:

1. Een striktere interpretatie van de verslaggevingsvoorschriften leidt ertoe dat de afschrijving niet meer al mag starten in het jaar nadat de uitgaven zijn gedaan, maar in relatie moet staan met de datum van ingebruikname.
2. De werkelijke levensduur bij wegen, kunstwerken en oevers is aanzienlijk langer dan 25 jaar. Het BBV geeft aan dat de afschrijvingstermijn gebaseerd moet zijn op een inschatting van de verwachte gebruiksduur.

De financiële gevolgen van knelpunt 2 hierboven zijn bij de vorige kaderbrief verwerkt. In deze kaderbrief zijn de financiële gevolgen van knelpunt 1 hierboven verwerkt. Met deze aanpassing voldoet de systematiek van afschrijven aan de wettelijke bepalingen en aan de voorschriften zoals die in de Financiële verordening van de provincie zijn opgenomen. In de Financiële verordening is de keuze gemaakt dat de afschrijvingen op de investeringen starten het jaar volgend nut in het jaar volgend op het jaar waarin het werk in gebruik of gereed is gekomen.

5. Herijking van de begrotingsdoelen

Tijdens de behandeling van de begroting 2020 hebben uw Staten de wens uitgesproken om de indeling van de begroting beter te laten aansluiten op de ambities en accenten van het coalitieakkoord. Wij hebben aan deze wens gehoor gegeven door de indeling en volgorde van het begrotingsprogramma te herschikken op een manier die meer recht doet aan de prioriteiten van dit college.

De meest in het oog springende verandering is de herschikking van de programma's van de begroting. De huidige programma's 2 (Bereikbaarheid) en 4 (Milieu) wisselen van plaats. Bereikbaarheid is in de nieuwe indeling programma 4 geworden en het nieuwe programma 2 is omgedoopt in Klimaat en Milieu om meer recht te doen aan de inspanningen op het gebied van energietransitie en circulariteit.

Aan het huidige programma 3 (Water) worden de beleidsdoelen toegevoegd die betrekking hebben op ruimtelijke ordening (momenteel te vinden in programma 5, Ruimte). De nieuwe naam van het programma is dan ook Ruimte en Water.

De resterende beleidsdoelen in het huidige programma 5 (Ruimte) hebben betrekking op economie. Deze worden toegevoegd aan het huidige programma 7 (Cultuur en Erfgoed) en heet vanaf volgend jaar Economie, Cultuur en Welzijn.

Met deze herschikking komt het huidige programma 5 Ruimte te vervallen. Als gevolg schuiven de huidige programma's 6 (Groen), 7 (Cultuur en Erfgoed) en 8 (Financiën en bedrijfsvoering) allemaal een plaats op.

Deze herschikking is bewust uitgevoerd op het niveau van de programmadoelen en beleidsdoelen. De onderliggende operationele doelen per beleidsdoel zijn onveranderd ten opzichte van de vigerende begrotingsindeling. Daarmee sluit de begrotingsindeling beter aan op de ambities van het coalitieakkoord maar blijft het mogelijk op het niveau van operationele doelen een analyse te maken van de historische ontwikkeling van kosten en activiteiten. Komend jaar zal bekeken worden in hoeverre aanpassingen op het niveau van operationele doelen wenselijk en haalbaar zijn. Eventuele aanpassingen op dat niveau zullen dan verwerkt worden in de begroting 2022.

In de tabel op de volgende pagina staat de nieuwe indeling van programma's en beleidsdoelen weergegeven. De operationele doelen zijn in dit overzicht achterwege gelaten omdat deze één op één meeverhuizen met de betreffende beleidsdoelen.

1 Openbaar bestuur
1.1 Organiseren van provinciaal bestuur
1.2 Organiseren van openbaar bestuur in de provincie
1.3 Verzekeren van veiligheid
1.4 Representeren van het provinciaal bestuur
2 Klimaat en Milieu
2.1 Bevorderen gezonde leefomgeving
2.2 Bijdragen aan energietransitie
3 Ruimte en Water
3.1 Beschermen tegen overstromingen
3.2 Benutten en beheren water
3.3 Ontwikkelen ruimtelijk beleid
3.4 Uitvoeren ruimtelijk beleid
3.5 Bijdragen aan voldoende woningen in de juiste kwaliteit woonmilieu
4 Bereikbaarheid
4.1 Bijdragen aan mobiliteit
4.2 Verbeteren en aanleggen infrastructuur
4.3 In stand houden infrastructuur
4.4 Optimaliseren gebruik netwerk
4.5 OV waarborgen
5 Groen
5.1 Beschermen en ontwikkelen van de groenstructuur
5.2 Beheren van de groenstructuur
5.3 Betrekken van onze partners bij bescherming en beheer van groen
6 Economie, Cultuur en Welzijn
6.1 Uitvoeren welzijnstaken
6.2 Toegankelijk en bereikbaar houden van culturele infrastructuur
6.3 Behouden van kwaliteit van cultuurlandschap
6.4 Behouden en ontwikkelen erfgoed
6.5 Bevorderen van welvaart en welzijn door duurzame, vernieuwende en ondernemende economie
7 Financiën en bedrijfsvoering
7.1 Realiseren van robuust financieel beleid
7.2 Realiseren van een doelmatige bedrijfsvoering
7.3 Overige subproducten

6. Geactualiseerde meerjarenraming 2021-2024

In deze kaderbrief actualiseren wij op basis van de thans bekende budgettaire ontwikkelingen het financieel kader 2021-2024. In de hierna volgende overzichten zullen wij het financieel kader onderverdelen in drie categorieën. Per categorie wordt toegelicht waar de mutatie betrekking op heeft. De drie categorieën gezamenlijk resulteren in het meerjarenbegrotingsaldo bij de kaderbrief 2021.

De indeling in categorieën is als volgt:

- technische bijstellingen;
- geïnventariseerde voorstellen kaderbrief 2021.

In hoofdstuk zeven zullen apart de voorstellen en wijzigingen opgenomen worden die voor het lopend jaar 2020 zijn opgenomen. Het gaat hierbij om de zogenaamde zomernota (tweede begrotingswijziging) mutaties.

6.1 Technische bijstellingen

Technische bijstellingen betreffen bijstellingen naar aanleiding van actualisatie van berekeningen op basis van bestaand eerder door PS geaccordeerd beleid of autonome posten, waar de provincie geen invloed op heeft, zoals het provinciefonds.

Regel	Financieel kader (x € 1 miljoen)	2021	2022	2023	2024
A.	Vigerende meerjarenraming begroting 2020 (na wijzigingen op primitieve begroting)	-	-	-	-33,70
	Subtotaal meerjarenraming	-	-	-	-33,70
B.	Provinciefonds o.b.v. mutaties septembercirculaire 2019	7,06	6,72	7,35	7,17
C.	Opcenten motorrijtuigenbelasting	-8,00	-8,00	-8,00	-8,00
D.	Dividenden	-0,04	-0,04	-0,04	-0,04
E.	Indexeringen: ophogen stelpost prijsstijgingen	0	1,98	-0,51	-1,29
F.	Effect van aanpassen systematiek van afschrijven	-2,88	-3,73	-3,64	-3,55
G.	Correcties en update raming leges	-0,41	-0,65	-0,87	-0,87
H.	Rentelasten vreemd vermogen	-	-	0,29	1,07
I.	Stelpost macro- economische tegenvallers	-3,19	-	-	-
J.	Overige technische bijstellingen	-0,68	-1,01	-0,98	-1,32
K.	Bijdrage Zeeland	0,60	0,60	-	-
	Subtotaal technische bijstellingen	-7,53	-4,12	-6,39	-6,82
	Saldo meerjarenraming na technische bijstellingen	-7,53	-4,12	-6,39	-40,52

A. Vigerende meerjarenraming 2020

Het startpunt voor het financieel kader 2021-2024 is het saldo van de meerjarenraming bij de primitieve begroting 2020. Hierbij is rekening gehouden met de mutaties die volgden uit:

- de kaderbrief 2020;
- de 1ste begrotingswijziging 2020.

B. Provinciefonds o.b.v. mutaties septembercirculaire 2019

De raming van het provinciefonds is bijgesteld op basis van de informatie uit de septembercirculaire van het provinciefonds. Per saldo betekent dit een afname van de uitkering met de genoemde bedragen in de tabel.

De verhuizing van ruim 70.000 voertuigen van de provincie Flevoland naar Noord-Holland is hiervan de oorzaak. In het verdeelmodel van het provinciefonds zit een maatstaf 'belastingcapaciteit'. Deze maatstaf heeft een negatief effect op de uitkering van het provinciefonds; hoe hoger de opbrengst per opcent hoe hoger de aftrek op het provinciefonds. Als gevolg van de verhuizing van het Leasebedrijf Athlon naar Noord-Holland is de opbrengst per opcent omhoog gegaan. Dit zorgt dus voor een hogere aftrek. Deze afname moet in samenhang gezien worden met de toename van de opbrengst van de opcenten op de motorrijtuigenbelasting (zie onderdeel C hieronder).

C. Opcenten motorrijtuigenbelasting

Het maximale opcenten tarief dat wij mogen heffen is per 1 januari 2020 verhoogd van 113,2 opcenten in 2019 naar 115,0 opcenten in 2020. Met het huidige niveau van de opcenten (67,9) komt de onbenutte belastingcapaciteit voor 2020 uit op € 151,3 miljoen.

Dit biedt een theoretische ruimte om de inkomsten van de provincie te verhogen en daarmee eventueel dreigende begrotingstekorten te dichten. Hiervan is op dit moment geen sprake. Wij laten het tarief van de opcenten ook in de komende jaren ongewijzigd op 67,9 opcenten. Het tarief in Noord-Holland blijft hiermee het laagste in Nederland. De opbrengst opcenten voor 2020 en volgende jaren ramen wij op € 218,1 miljoen gebaseerd op de theoretische belastingopbrengst, zoals wij die in januari 2020 van de belastingdienst hebben ontvangen.

Hierin is het effect van de verhuizing van leasemaatschappij meegenomen. De stijging van de raming met € 8 miljoen wordt voornamelijk door dit effect verklaard.

D. Dividenden

De raming voor het dividend in de jaren 2021 en verder is met € 0,04 miljoen opgehoogd. Dit heeft te maken met ontvangen dividend van de Nederlandse Waterschapsbank (NWB). De raming is met € 0,04 miljoen naar boven bijgesteld, omdat de NWB voldoet aan de solvabiliteitseis van de externe toezichthouder. Hierdoor kan een deel van de behaalde winst als dividend uitgekeerd worden.

E. Indexeringen: ophogen stelpost prijsstijgingen

Dit betreft een aantal correcties op de jaarschijven. Het gaat hierbij met name om herberekeningen van de stelpost prijsstijgingen. Voor de herberekening van deze stelpost zijn de volgende begrotingsposten meegenomen:

- de budgetten voor onderhoud aan infrastructuur;
- de capaciteitskosten (voorheen apparaatskosten);
- de budgetten voor de omgevingsdiensten.
- De budgetten voor OV-concessies
- indexering van de middelen met betrekking tot de Brede Doeluitkering (BDU)

Het gaat hierbij om de reguliere ophogingen van de hierboven genoemde onderwerpen. In deze stelpost is tevens rekening gehouden met de afgesproken prijsstijging van de bijdrage aan de OV-terminal Zuidas.

F. Effect van aanpassen systematiek van afschrijven

Bij de vorige kaderbrief hebben wij u geïnformeerd over aanpassingen aan de systematiek van afschrijven die door de provincie wordt gehanteerd. Dit was noodzakelijk omdat bij het voorbereiden van de nieuwe Financiële verordening was gebleken dat de toen gehanteerde methode niet in overeenstemming was met de wettelijke bepalingen van het BBV.

Op basis van een inventarisatie zijn toen twee knelpunten geïnventariseerd:

1. Een striktere interpretatie van de verslaggevingsvoorschriften leidt ertoe dat de afschrijving niet meer al mag starten in het jaar nadat de uitgaven zijn gedaan, maar in relatie moet staan met de datum van ingebruikname.
2. De werkelijke levensduur bij wegen, kunstwerken en oevers is aanzienlijk langer dan 25 jaar. Het BBV geeft aan dat de afschrijvingstermijn gebaseerd moet zijn op een inschatting van de verwachte gebruiksduur.

De financiële gevolgen van knelpunt 2 hierboven zijn bij de vorige kaderbrief verwerkt. In deze kaderbrief zijn de financiële gevolgen van knelpunt 1 hierboven verwerkt. Met deze aanpassing voldoet de systematiek van afschrijven aan de wettelijke bepalingen.

G. Correcties en update raming leges

De raming van de leges is geactualiseerd op basis van enerzijds de gemiddelde gerealiseerde opbrengsten over de afgelopen 2 jaar (2018 en 2019) en anderzijds de gefaseerde verhoging van de leges in 3 jaar naar 100% kostendekkend.

H. Rentelasten aantrekken vreemd vermogen

Op basis van de huidige liquiditeitsprognose wordt verwacht dat vanaf 2023 geld geleend moet worden omdat de liquide middelen dan op zijn. Op basis van de verwachte tekorten en op basis van een rentepercentage van 1% zijn de op deze regel vermelde rentelasten berekend.

I. Stelpost macro-economische tegenvallers

In deze kaderbrief is de stelpost macro-economische tegenvallers in 2021 ingezet ter dekking van de voorstellen.

J. Overige technische bijstellingen

Onder deze post zijn een aantal administratieve correcties opgenomen die betrekking hebben op:

- correctieboekingen met betrekking tot MRA baten en aflossingen;
- diverse correctieboekingen die betrekking hebben op het kasritme van stortingen in reserves.

K. Bijdrage Zeeland

Als gevolg van een veronderstelde weeffout in het verdeelmodel van het provinciefonds wordt de provincie Zeeland voor een te hoog bedrag gekort op de uitkering van het provinciefonds. De provincies hebben in IPO verband afgesproken om een bijdrage te leveren waardoor deze weeffout voor een deel wordt opgelost. Deze afspraak had een looptijd van drie jaar, van 2018 tot en met 2020. Tegen die tijd zou de voorgenomen herijking van het verdeelmodel van het provinciefonds afgerond zijn en er een structurele oplossing voorhanden zijn. Door vertraging van de herijking van het verdeelmodel is onlangs besloten dat de tijdelijke situatie verlengd wordt tot en met 2022. De bijdrage van de provincie Noord-Holland is op deze regel opgenomen.

6.2 Geïnterpreteerde voorstellen kaderbrief 2021

Hieronder zal een onderbouwing gegeven worden van de geïnterpreteerde voorstellen bij de kaderbrief 2021. De nummering van de programma's volgt de huidige begrotingsindeling totdat de nieuwe programma-indeling door Provinciale Staten is vastgesteld.

Regel	Financieel kader	Programma	2021	2022	2023	2024
	Saldo meerjarenraming na technische bijstellingen		-7,53	-4,12	-6,39	-40,52
L.	Uitvoering Wet natuurbescherming - stikstof	6	0,65	0,65	-	-
M.	Uitvoering Wet natuurbescherming naar niveau 2	4	0,88	0,88	0,88	0,88
N.	Dienstverleningsovereenkomst OD NHN 2020	4	0,14	0,14	0,14	0,14
O.	Uitvoeringsovereenkomst 2020 OD NZKG	4	0,39	0,39	0,39	0,39
P.	Insourcing brugbediening	2	1,25	1,22	1,22	1,22
Q.	Implementatie omgevingswet (vaar)wegverordening	2	0,07	0,05	0,03	0,03
R.	Cultuureducatie	7	-	-	-	0,75
S.	Regio Deal Maritiem cluster Kop van Noord-Holland	4 / 5	-	0,75	0,75	-
T.	Herstructurering IJsselmeervisserij	5	-	0,30	0,45	-
U.	Bibliotheek: innovatieagenda	7	0,63	0,63	0,63	1,08
	Subtotaal voorstellen		4,01	5,01	4,49	3,27
	Saldo meerjarenraming na voorstellen		-3,52	0,89	-1,90	-36,03

L. Uitvoering Wet natuurbescherming - stikstof

Op 29 mei 2019 heeft de Afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State uitspraak gedaan over het Programma Aanpak Stikstof (PAS). Als gevolg van de uitspraak is de passende beoordeling die ten grondslag lag aan het PAS onbruikbaar geworden als basis voor toestemmingverlening. In december 2019 heeft de provincie de beleidsregels intern en extern salderen vastgesteld, waardoor vergunningverlening weer op gang is gekomen. De Omgevingsdienst Noord-Holland Noord (OD NHN) voert de vergunningverlening, toezicht en handhaving uit op het gebied van stikstof (de zogenaamde plustaken).

Tot op heden was een (groot) deel van de situaties rondom stikstof niet vergunningplichtig. Er gold een vrijstelling of een meldplicht tot 1 mol. Die situaties zijn met het vervallen van het PAS vergunningplichtig geworden. Het Rijk heeft wel aangegeven dat er gekeken wordt naar een generieke oplossing, maar het is nog niet helder wanneer en of dat gaat lukken. Tot die tijd is de verwachting dat er vanuit het verleden meer situaties zijn die kwetsbaar zijn voor handhavingsverzoeken. Daarnaast neemt de druk op vergunningverlening toe doordat meer situaties vergunningplichtig zullen zijn.

De vraag om extra capaciteit vanuit de OD NHN is structureel. Omdat nog veel onduidelijk is beperkt de budgetaanvraag zich tot de jaren 2020 tot en met 2022. Er zal een evaluatie plaatsvinden om te beoordelen hoeveel extra budget nodig is voor de jaren 2023 en verder. In overleg met de OD NHN is een voorstel ontwikkeld voor de extra capaciteit die de komende jaren nodig is om de extra werkzaamheden te verrichten. De OD NHN heeft in 2020 incidenteel € 0,67 miljoen nodig om een inhaalslag te maken vanwege onder andere meldingen die in vergunningen moeten worden omgezet. Daarnaast heeft men vanaf 2020 structureel € 0,65 miljoen nodig om alle taken goed te kunnen uitvoeren. Omdat het, gezien het tijdstip van besluitvorming omtrent de kaderbrief, niet reëel is dat het gehele incidentele bedrag voor 2020 in 2020 ook daadwerkelijk tot besteding zal komen, is voor 2020 gerekend met de helft van dit bedrag plus het structureel extra benodigde budget. Voor 2021 en 2022 is alleen het structureel extra benodigde budget opgenomen.

Voor de plustaken die belegd zijn bij de OD NHN heeft de provincie een aparte begroting. Dit betekent dat als de OD NHN het toegekende budget in 2020 niet geheel besteedt in 2020 het batige saldo van de jaarrekening op de plustaken van de provincie toegevoegd wordt aan de reserve plustaken provincie. Gedeputeerde Staten kunnen bij de resultaatbestemming bekijken of het batige saldo beschikbaar blijft voor de OD NHN of dat het teruggestort moet worden aan de provincie. Deze systematiek blijft in ieder geval in stand tot en met 2022.

Naast dit voorstel is er ook nog een voorstel voor een verhoging van het budget voor de OD NHN naar aanleiding van een evaluatie die wij hebben laten uitvoeren door een extern bureau. Dat is een los voorstel waar stikstof niet in is meegenomen.

M. Uitvoering Wet natuurbescherming naar niveau 2

In 2017 heeft de provincie geld beschikbaar gesteld aan de OD NHN, waarbij de taken op het gebied van de Wet natuurbescherming uitgevoerd werden op niveau 1 (passief, conform werkwijze Rijksdienst voor Ondernemend Nederland). Gedeputeerde Staten hebben gekozen deze taken vanaf 2019 op intensiteitsniveau 2 uit te voeren, het faciliterende niveau (885750/952317).

In 2019 is ervaring opgedaan met werken conform uitvoeringsniveau 2. Door de economische groei groeit het aantal ruimtelijke ingrepen in onze provincie, zoals bijvoorbeeld het renoveren of bouwen van een woonwijk en het aanleggen van een weg. Daarnaast laat het aantal juridische procedures (bezwaar en beroep), klachten en aandacht van media, inwoners en politiek voor natuurdossiers, een toename zien. Door processen efficiënter in te richten en de werkzaamheden te prioriteren is het in 2019 mogelijk geweest de toegenomen vraag op te vangen binnen het toegekende budget. Het was echter niet mogelijk voor de OD NHN in 2019 op alle deelgebieden van de Wet natuurbescherming te voldoen aan intensiteitsniveau 2. Dit was reden voor de provincie om de uitvoering van vergunningverlening, toezicht en handhaving in het kader van de Wet natuurbescherming te onderzoeken. Het bureau KplusV heeft dit onderzoek uitgevoerd. Uit het rapport 'Actualisatie Taakuitvoering Wet natuurbescherming', blijkt dat structureel € 0,88 miljoen aan het budget moet worden toegevoegd om de uitvoering op niveau 2 te kunnen waarborgen.

N. Dienstverleningsovereenkomst OD NHN 2020

De kosten voor de Dienstverleningsovereenkomst (DVO) en het Uitvoeringsprogramma 2020 met de OD NHN bedragen € 7,21 miljoen. Voor het uitvoeren van het programma 2020 is € 0,14 miljoen nodig bovenop het beschikbaar gestelde bedrag van € 7,07 miljoen. Deze verhoging wordt veroorzaakt door een aanpassing van het uurtarief in 2020. Het uurtarief is vastgesteld in het dagelijks bestuur van de OD NHN op 10 juli 2019 en de DVO en het Uitvoeringsprogramma 2020 zijn op 7 januari 2020 vastgesteld door Gedeputeerde Staten.

O. Uitvoeringsovereenkomst 2020 OD Noordzeekanaalgebied

De kosten voor de Uitvoeringsovereenkomst (UVO) 2020, tevens zijnde het Uitvoeringsprogramma 2020 voor de Omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied (OD NZKG) bedragen € 15,54 miljoen. Hiervan is € 0,39 miljoen niet gedekt binnen de begroting 2020. Deze verhoging wordt onder meer veroorzaakt door:

- extra inzet bij VTH-uitvoering op complexe dossiers waaronder Tata Steel en Harsco Metals;
- toenemend aantal juridische procedures (bezwaar en beroep) dat wordt aangespannen door inwoners en bedrijven tegen besluiten die de OD NZKG namens de provincie neemt en waarin de OD NZKG de provincie vertegenwoordigt;
- toenemende vraag naar milieu-specialistisch advies op het gebied van Zeer Zorgwekkende Stoffen, luchtkwaliteit (Schone Lucht Akkoord), biomassacentrales, geluid, bodem (PFAS) en circulaire economie;
- regie, communicatie en bestuursadvies met betrekking tot complexe dossiers;
- diverse veranderingen in intensiteit en prioritering vanwege toe- of afnemende vraag;
- verdere professionalisering van de afhandeling van klachten.

Deze middelen worden structureel aangevraagd. De beschreven ontwikkelingen lopen naar verwachting de komende jaren nog door. De Omgevingswet kan mogelijk van invloed zijn op de provinciale taken en bevoegdheden die door de OD NZKG worden uitgevoerd. Dit is nog niet volledig uitgekristalliseerd en is daarom niet meegenomen in de meerjarenbegroting.

P. Insourcing brugbediening

De provincie neemt vanaf 1 november 2020 de bediening van bruggen en sluisen weer in eigen beheer en zal de benodigde flexibele schil via een nieuwe aanbestedingsprocedure inhuren bij een of meerdere marktpartijen. In afstemming met Trigion wordt de huidige uitbestedingsovereenkomst per 31 oktober 2020 beëindigd.

Q. Implementatie omgevingswet (vaar)wegverordening

De provincie heeft een aantal van haar wettelijke (vergunning- en ontheffingverlenende) taken bij de Omgevingsdiensten in Noord-Holland neergelegd. De vergunning- en ontheffingverlenende taken op basis van de (vaar)wegverordening vinden echter nog steeds door de provincie plaats.

Per 1 januari 2021 wordt de omgevingswet geïmplementeerd. Diverse vergunningen kunnen vanaf dat moment via één loket worden aangevraagd. Om dit mogelijk te maken dienen overheden te werken met (nieuwe) systemen voor het delen van dergelijke informatie en moet de organisatie hierop worden aangepast. Daarin speelt mee dat het aantal vergunningaanvragen de afgelopen jaren fors is toegenomen en dit extra druk legt op de huidige formatie. Een deel van de kosten voor het afhandelen van meer vergunningaanvragen kan worden gedekt uit de opbrengsten uit de leges. Per 1 januari zijn nieuwe legestarieven vastgelegd waarmee een eerste aanzet is gedaan om tot kostendekkende tarieven te komen. De tarieven worden de komende 2 tot 3 jaren nog verder

gefaseerd verhoogd om op een kostendekkend niveau te komen. Volledig kostendekkend zijn deze hogere opbrengsten ook op de langere termijn echter niet, aangezien het hier ook gaat om de aanschaf, implementatie en onderhoud van nieuwe systemen.

R. Cultuureducatie

In het Coalitieakkoord 2019 - 2023, "Duurzaam doorpakken" is € 2,3 miljoen beschikbaar gesteld voor de voortzetting van het matchingsprogramma "Cultuureducatie met Kwaliteit" (CMK) voor de periode 2021-2024.

De beschikbaar gestelde middelen zijn geraamd voor de duur van de huidige collegeperiode. Voor 2020 is € 0,05 miljoen beschikbaar voor monitoring en evaluatie van de huidige CMK periode en de voorbereiding voor de nieuwe periode. Voor de matching van de rijksmiddelen is jaarlijks voor de periode 2021-2023 € 0,75 miljoen beschikbaar. Het matchingsprogramma CMK loopt echter vier jaar: 2021-2024.

Voor Noord-Holland stelt het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (OCW), via het Fonds voor Cultuurparticipatie, jaarlijks een matchingsbedrag van € 0,97 miljoen beschikbaar (uitgaande van € 0,79 per inwoner). De provincie matcht jaarlijks € 0,75 miljoen in de vorm van een subsidie aan Plein C ter uitvoering van het programma CMK. Het resterende budget zal gematcht worden door Noord-Hollandse gemeenten.

Evenals voorgaande CMK periodes dient de provincie in het voorjaar aan OCW een intentieverklaring te sturen waarin aangegeven wordt dat zij het jaarlijks voor Noord-Holland beschikbare bedrag (met gemeenten) zullen matchen. Om deze intentie uit te kunnen spreken is het noodzakelijk voor het laatste jaar van de periode 2021-2024 voor CMK eveneens € 0,75 miljoen beschikbaar te stellen.

Op 5 maart 2020 heeft OCW de provincie verzocht voor 20 maart 2020 genoemde intentieverklaring op te sturen. Op 17 maart 2020 heeft de provincie OCW meegedeeld de intentie te hebben deel te nemen aan de matchingsregeling Cultuureducatie met Kwaliteit 2021-2024. Dit onder het voorbehoud dat Provinciale Staten met de aan het provinciaal programma deelnemende Noord-Hollandse gemeenten jaarlijks de benodigde middelen daarvoor beschikbaar stellen gebaseerd op € 0,79 per inwoner.

Plein C moet het Noord-Hollandse programma CMK 2021-2024, inclusief dekkingsplan, uiterlijk 1 november 2020 bij het Fonds voor Cultuurparticipatie (die de CMK regeling voor OCW uitvoert) te hebben ingediend. Het door Plein C in te dienen programma dient bovendien voorzien te zijn van een door de provincie aangegeven adhesieverklaring waarin (nogmaals) wordt aangegeven dat Noord-Holland jaarlijks zal matchen.

Bij besluit van GS 5 december 2013 heeft het college het - ook door Noord-Holland ondertekende - Bestuurlijk kader Cultuur en Onderwijs 2013-2023 ondertekend. Dit kader bevat de gezamenlijke ambitie voor cultuuronderwijs van het Rijk, provincies, gemeenten en schoolbesturen. Het creëert voor de periode 2013-2023 randvoorwaarden voor scholen en culturele instellingen om te blijven werken aan de kwaliteit van het cultuuronderwijs. De partijen die het kader hebben ondertekend OCW, provincies, gemeenten en PO-raad, bevorderen vanuit hun eigen rol en verantwoordelijkheid dat in zoveel mogelijk kleinere gemeenten of regio's overeenkomsten Cultuur en Onderwijs worden gesloten tussen schoolbesturen, gemeenten en culturele instellingen. De matchingprogramma's CMK 2013-2016, 2017-2020 en het nieuwe matchingsprogramma CMK 2021-2024 maken hier onderdeel van uit.

S. Regio Deal Maritiem cluster Kop van Noord-Holland

Een Regio Deal is een samenwerking tussen Rijk en regio om de kracht van de regio te versterken. Om de brede welvaart in Nederland verder te versterken, stelt het Rijk € 180 miljoen beschikbaar voor nieuwe Regio Deals. De provincie Noord-Holland en de gemeente Den Helder hebben in nauwe samenwerking een aanvraag opgesteld voor het uitvoeren van concrete projecten op maritieme innovatie, onderwijs/human capital en energie/waterstof. Het huidige voorstel beoogt concrete projecten uit te voeren, gericht op onder meer maritieme innovatie, het opzetten van een associate degree Maritieme techniek en een Maritieme waterstofproeftuin.

Op 27 november 2019 hebben de gemeente Den Helder en de provincie Noord-Holland een aanvraag ingediend bij het ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV).

Op 14 februari hebben zij een toekenningsbrief van LNV ontvangen waarin het ministerie een indicatieve bijdrage van € 5 miljoen toezegt. Voorwaarde is dat de regionale overheden een gelijk bedrag bijdragen aan de totale omvang van de, nog verder met LNV uit te werken, regiodeal. De totale omvang van het voorstel regiodeal Maritiem Cluster Kop van Noord-Holland is derhalve € 10 miljoen. GS hebben eerder aangegeven bereid te zijn € 2,5 miljoen beschikbaar te stellen als provinciale cofinanciering aan deze aanvraag Regio Deal. Het ministerie van LNV stelt als voorwaarde dat regionale overheden minimaal € 5 miljoen cofinancieren. Daarom hebben GS besloten aanvullend € 1 miljoen beschikbaar te stellen. De overheden uit de regio (gemeente Den Helder en provincie) stellen daarmee € 5 miljoen (waarvan € 3,5 miljoen provincie en € 1,5 miljoen gemeente Den Helder) beschikbaar.

T. Herstructurering IJsselmeervisserij

Het voorstel betreft een eenmalige bijdrage van € 0,75 miljoen aan de herstructurering van de IJsselmeervisserij. De bijdrage is specifiek bestemd voor maatregelen om te komen tot een duurzaam visstelsel. Hiervoor is de opkoop van visrechten nodig en ondersteuning innovatie en omscholing e.a. beschreven in het actieplan.

Sinds 2011 overleggen partijen (maatschappelijke organisaties, beroepsvisserijsector en overheid) over de toekomst van de IJsselmeervisserij. In 2016 heeft het Rijk besloten de regie naar zich toe te trekken, omdat het overleg onvoldoende resultaat opleverde. De voortgang werd belemmerd door onder meer het ontbreken van draagvlak en het ontbreken van financiering voor de beoogde herstructurering van de sector.

De basis voor het actieplan is gelegd in het bestuurlijk overleg voor de IJsselmeervisserij van 4 juli 2018. In dat overleg is op hoofdlijnen overeenstemming bereikt over de stip op de horizon: een economisch rendabele en duurzame beroepsvisserij met een vangstcapaciteit die passend is bij de ontwikkelingen in draagkracht van het watersysteem IJsselmeer-Markermeer-IJmeer (verder aangeduid als het IJsselmeergebied).

In de Kamerbrief van 13 september 2018 over de toekomst van de visserij in het IJsselmeergebied (Kamerstukken 2017/18, 29664, nr. 191) heeft de Minister van LNV aangegeven dat ze onder haar regie met de betrokken partijen de brief verder zal uitwerken. Het actieplan is daarvan het resultaat.

Voor Noord-Holland is het actieplan onder meer van belang voor:

- herstel van de visbestanden;
- perspectief op duidelijkheid voor de vissers over hun toekomst omdat het nu elk jaar weer erg onzeker is of en hoeveel vergunningen kunnen worden verleend;
- betere en efficiëntere controle en handhaving van de vergunningen op het IJsselmeer;

- vermindering van administratieve belasting en bezwaarprocedure risico's door voorstellen voor verbetering van de afstemming tussen de Natuurbeschermingswet (Nbw) en de Visserijwet en vereenvoudiging van het vergunningstelsel.

Het actieplan ligt in lijn met de visserijparagraaf uit de integrale Agenda IJsselmeergebied 2050 die in 2018 door overheden en partijen is opgesteld. In het actieplan is voor de periode 2019-2021 een aantal activiteiten uitgewerkt, onder meer gericht op het bereiken van een vangstcapaciteit die past bij een duurzame visserij. Dit doel willen partijen behalen door herstructurering van de visserij op het IJsselmeergebied. De betrokken overheidspartijen, waaronder onze provincie, hebben in de intentieverklaring hun financiële bijdragen vastgelegd voor de uitvoering van de herstructurering visserij. De kosten hiervan zijn door Wageningen Economic Research (WEcR), in een eerste berekening geraamd op € 9,2 miljoen, voor de schubvisserij in het gehele IJsselmeergebied.

In de overeenkomst is afgesproken dat partijen zich inspannen om de benodigde bedragen te reserveren. Deze kaderbrief voorziet hierin. Aanvankelijk was de beoogde datum hiervoor medio 2020, maar deze datum wordt op voorstel van LNV verschoven naar december 2020.

U. Bibliotheek: innovatieagenda

Met ingang van 2016 is de Wet stelsel openbare bibliotheekvoorzieningen van kracht, deze regelt de verantwoordelijkheden en taken van de deelnemers aan het bibliotheeknetwerk. Hierin zijn drie provinciale kerntaken benoemd: Interbibliothecair Leenverkeer (IBL), Bibliotheek Innovatie en Netwerktaken. Provincie Noord-Holland subsidieert ProBiblio voor het uitvoeren van de bibliotheekondersteuning in Noord-Holland. Deze organisatie ontvangt ook subsidie vanuit de provincie Zuid-Holland.

De kerntaak Bibliotheekinnovatie van ProBiblio is gericht op het ondersteunen van de prioriteiten van de landelijke innovatieagenda van OCW. In 2019 is de nieuwe landelijke innovatieagenda vastgesteld door OCW, IPO en VNG. Deze omvat vier prioriteiten:

1. Jeugd & Onderwijs
2. Participatie & Zelfredzaamheid
3. Persoonlijke ontwikkeling
4. Verandering en verbreding klassieke bibliotheek.

Op basis van de beschikbare provinciale subsidie kan ProBiblio de innovatietaken op beperkte schaal uitvoeren. Tot en met 2019 voerde ProBiblio, gezien de beschikbare middelen, twee prioriteiten van de landelijke innovatieagenda uit, namelijk 'Jeugd & Onderwijs' en 'Verandering en verbreding van de klassieke bibliotheek'.

Met het Coalitieakkoord 2019 - 2023, 'Duurzaam doorpakken' is de bijdrage aan ProBiblio met € 0,45 miljoen per jaar verhoogd (voor de lopende coalitieperiode tot en met 2023) om beter te kunnen aansluiten bij (alle prioriteiten van) de landelijke innovatieagenda. Gebleken is dat met de aanvullende middelen, naast prioriteit 1 en 4, ook een deel van prioriteit 2 (Participatie & Zelfredzaamheid) kan worden uitgevoerd. Dit betekent dat nog steeds niet alle prioriteiten van de landelijke innovatieagenda worden ondersteund.

De Wet stelsel openbare bibliotheekvoorzieningen stelt geen minimum aan de financiële inzet van provincies, dus provincies zijn autonoom in het bepalen van de bijdrage aan de innovatietaken. Uit eerder uitgevoerd onderzoek (Kwink 2016), waarover PS zijn geïnformeerd met de brief met kenmerk 711209/776832, is echter gebleken dat Noord-Holland van alle provincies het laagste bedrag per inwoner uitgeeft op deze innovatietaken. De innovatie-opgave is voor Noord-Hollandse bibliotheken echter niet anders dan die in andere provincies.

Een recente vergelijking met andere provincies (op basis van geactualiseerde gegevens) laat zien dat ook met de aanvullende middelen uit het Coalitieakkoord nog steeds de laagste bijdrage per inwoner heeft op de innovatietaken. De meeste provincies hebben een bijdrage van rond de € 1,00 per inwoner. Onze bijdrage ligt met de aanvullende middelen rond de € 0,50 per inwoner (was daarvoor € 0,35 per inwoner).

Door de provinciale bijdrage structureel met € 0,63 miljoen per jaar te verhogen, wordt ProBiblio in staat gesteld om alle prioriteiten van de landelijke innovatieagenda uit te voeren. Daarmee komt onze bijdrage per inwoner op een vergelijkbaar niveau met dat van de andere provincies. De met het Coalitieakkoord beschikbaar gestelde aanvullende middelen van € 0,45 miljoen zijn geraamd tot en met 2023. De innovatietaken van ProBiblio zijn echter structureel. Daarom wordt tevens voorgesteld deze middelen ook structureel te maken na 2023.

7. Tweede begrotingswijziging 2020

Zoals in hoofdstuk zes is aangegeven zal onderscheid gemaakt worden tussen de meerjarenraming (2021 tot en met 2024) en voorstellen voor het lopend jaar. In dit hoofdstuk worden de mutaties voor het lopend jaar 2020 vermeld. De toelichtingen van de mutaties zijn verwerkt in hoofdstuk zes.

7.1 Voorstellen tweede begrotingswijziging 2020

Regel	Financieel kader	Programma	2020
A.	Vigerende meerjarenraming begroting 2020 (na wijzigingen op primitieve begroting)		1,81
B.	Provinciefonds		-3,10
C.	Opcenten motorrijtuigenbelasting		4,30
D.	Dividenden		-6,05
E.	Indexeringen: ophogen stelpost prijsstijgingen		-0,48
F.	Effect van aanpassen systematiek van afschrijven		-1,92
J.	Overige technische bijstellingen		-0,07
V.	Herstelplan Algemene reserve		6,85
	<i>Saldo na technische bijstellingen</i>		1,34
L.	Uitvoering Wet natuurbescherming- stikstof	6	0,98
M.	Uitvoering Wet natuurbescherming naar niveau 2	4	0,88
N.	Dienstverleningsovereenkomst OD NHN 2020	4	0,14
O.	Uitvoeringsovereenkomst 2020 OD NZKG	4	0,39
P.	Insourcing brugbediening	2	0,92
Q.	Implementatie omgevingswet (vaar)wegverordening	2	0,10
	<i>Subtotaal voorstellen</i>		3,41
	<i>Eindsaldo tweede begrotingswijziging 2020</i>		4,75

A. Vigerende meerjarenraming 2020

Zie hiervoor hetgeen beschreven als toelichting bij de jaren 2021 en verder onder regel A.

B. Provinciefonds

De raming van het provinciefonds wordt in 2020 met een bedrag van € 3,1 miljoen naar boven bijgesteld. Dit heeft drie redenen:

1. in de decembercirculaire 2018 is een aangepaste raming opgenomen voor 2020. Deze mutaties zorgen voor een toename van € 0,8 miljoen;
2. elk jaar vindt in de meicirculaire van het provinciefonds een definitieve afrekening plaats over het voorgaande jaar. De verwachte eindafrekening over 2019 wordt dus in 2020

meegenomen. Omdat de gerealiseerde opbrengst van de opcenten over 2019 hoger is geworden dan waarbij rekening is gehouden in de decembercirculaire verwachten wij een lagere definitieve uitkering uit het provinciefonds. Het gaat hierbij om een verwachte neerwaartse bijstelling van € 1,4 miljoen.

3. Om het effect van de verhuizing van de 70.000 voertuigen naar de provincie te kunnen berekenen is in de septembercirculaire 2019 van het provinciefonds in overleg met de provincie Flevoland en het ministerie van Binnenlandse Zaken een aanneme gedaan over het effect hiervan op de opbrengst van de opcenten. Destijds is uitgegaan van een totale opbrengst aan motorrijtuigenbelasting van € 222,4 miljoen. Op basis is toen ook de aftrek op het provinciefonds berekend. Echter, de werkelijke opbrengst is inmiddels naar beneden bijgesteld naar € 218,1 miljoen. Dit zorgt dus ook voor een lagere aftrek op het provinciefonds. Dit effect is voor 2020 uitgekomen op € 3,7 miljoen en zorgt dus per saldo voor een hogere uitkering uit het provinciefonds.

C. Opcenten motorrijtuigenbelasting

Zie verklaring hierboven onder regel B provinciefonds. Op basis van de septembercirculaire werd verwacht dat de totale opbrengst op € 222,4 miljoen uit zou komen. Echter, op basis van realisatiecijfers blijkt dat € 218,1 miljoen te zijn. Bij de Eerste begrotingswijziging is de opbrengst verhoogd naar € 222,4 miljoen. Vandaar dat deze nu verlaagd moet worden om op het bedrag van € 218,1 uit te komen.

D. Dividenden

De opbrengst van de dividenden wordt in 2020 met € 6,0 miljoen naar boven bijgesteld. Dit wordt verklaard door de volgende mutaties:

- hogere dividenduitkering van Alliander ad € 5,4 miljoen;
- hogere dividenduitkering van het Ontwikkefonds Duurzame Energie Noord-Holland ad € 0,14 miljoen;
- hogere dividenduitkering van Bank Nederlandse Gemeenten (BNG) ad € 0,48 miljoen;
- hogere dividenduitkering van de NWB ad € 0,04 miljoen.

E. Indexeringen: ophogen stelpost prijsstijgingen

Zie hiervoor hetgeen beschreven als toelichting bij de jaren 2021 en verder onder regel E.

F. Effect van aanpassen systematiek van afschrijven

Zie hiervoor hetgeen beschreven als toelichting bij de jaren 2021 en verder onder regel F.

J. Overige technische bijstellingen

Zie hiervoor hetgeen beschreven als toelichting bij de jaren 2021 en verder onder regel J.

V. Herstelplan Algemene reserve

Op basis van de meest recente gegevens is een herberekening gemaakt van de omvang van de algemene reserve in de jaren 2020 t/m 2023. Hieruit is gebleken dat in 2023 mogelijk een tekort

in de algemene reserve op kan treden. Om dit te voorkomen wordt bij deze kaderbrief voorgesteld om dit te corrigeren in 2020 met een extra storting in de algemene reserve.

L. Uitvoering Wet natuurbescherming- stikstof

Zie hiervoor hetgeen beschreven als toelichting bij de jaren 2021 en verder onder regel L.

M. Uitvoering Wet natuurbescherming naar niveau 2

Zie hiervoor hetgeen beschreven als toelichting bij de jaren 2021 en verder onder regel M.

N. Dienstverleningsovereenkomst OD NHN 2020

Zie hiervoor hetgeen beschreven als toelichting bij de jaren 2021 en verder onder regel N.

O. Uitvoeringsovereenkomst 2020 OD NZKG

Zie hiervoor hetgeen beschreven als toelichting bij de jaren 2021 en verder onder regel O.

P. Insourcing brugbediening

Zie hiervoor hetgeen beschreven als toelichting bij de jaren 2021 en verder onder regel P.

Q. Implementatie omgevingswet (vaar)wegverordening

Zie hiervoor hetgeen beschreven als toelichting bij de jaren 2021 en verder onder regel Q.

8. Taakstellingen

In het coalitieakkoord is een taakstelling opgenomen om de opgaven, waar de provincie zich voor gesteld ziet, te kunnen realiseren. Met deze taakstelling 'oud voor nieuw' maken GS op de exploitatiebegroting en in de reserves middelen vrij om de doelstellingen te realiseren. In deze kaderbrief hebben GS voorstellen uitgewerkt om de genoemde taakstelling te realiseren zodat het coalitieakkoord gerealiseerd kan worden.

De opgave van de taakstelling is om gedurende de collegeperiode € 4 miljoen per jaar uit de exploitatiebegroting vrij te spelen en daarnaast in 2021 eenmalig € 16,5 miljoen in de bestemmingsreserves om te buigen. Daarnaast is er zoals in voorgaande hoofdstukken te lezen is een tekort van € 4,75 miljoen in 2020. Daar staat tegenover dat 2021 een overschot laat zien van € 3,52 miljoen. Om beide jaren sluitend te maken is het verschil tussen beide jaren, een tekort van € 1,23 miljoen, eveneens betrokken in de taakstelling op de bestemmingsreserves.

Het uitgangspunt van deze taakstelling is geweest dat de impact op de ambities minimaal moet zijn. Daarom is in eerste instantie gezocht naar budgetten waarop structurele onderbesteding plaatsvindt. Hoewel onderbesteding een bekend en hardnekkig fenomeen is binnen de provincie blijkt het op dit moment niet mogelijk om binnen de reguliere exploitatiebudgetten jaarlijks € 4 miljoen af te ramen. Wel is het zo dat verschillende bestemmingsreserves de komende jaren nog gevoed worden met stortingen vanuit de exploitatie. Daarom is ervoor gekozen om de taakstelling in te vullen met een combinatie van aframen van structurele budgetten en het verlagen van geplande stortingen in reserves.

Met deze invulling van de taakstelling worden bestaande plannen niet geraakt. Mogelijke consequentie is wel dat in een enkel geval de plannen die voor de betreffende reserves in de maak zijn getemporiseerd moeten worden. Bij de behandeling van de begroting 2021 zullen wij Uw Staten nader informeren over stand van zaken omtrent de bestemmingsreserves aan de hand van bestedingsplannen.

8.1 Taakstelling exploitatie

OD	Naam operationeel doel (x € 1 miljoen)	2021	2022	2023	2024
1.1.3	Kwaliteit van beleid borgen	-0,100	-0,100	-0,100	-0,100
1.2.1	Kwaliteit van openbaar bestuur optimaliseren	-0,252	-0,252	-0,252	-0,102
1.2.3	Rijkstaken commissaris van de Koning uitvoeren	-0,004	-0,004	-0,004	-0,004
1.3.2	Risicokaart beheren	-0,035	-0,035	-0,035	-0,035
1.4.2	Provinciale inzet leveren bij gemeenschappelijke opgaven op Europees, landelijk, regionaal en lokaal niveau	-0,035	-0,045	-0,045	-0,045
3.2.2	Schoon en voldoende oppervlaktewater bevorderen	-0,150	-0,150	-0,150	-0,150
4.1.1	Luchtkwaliteit verbeteren	-0,040	-0,040	-0,040	-0,040
5.2.4	Ruimtelijke structuur versterken	-0,500	-0,500	-0,500	-0,500

5.3.1	Ruimtelijk vestigingsklimaat verbeteren	-0,250	-0,250	-0,250	-0,250
6.1.1	Beschermen en ontwikkelen van NNN en Natura2000-gebieden	-	-	-0,703	-0,703
6.2.2	Recreatiegebieden en recreatieve routes beheren	-0,518	-0,518	-0,518	-0,518
8.2.2	Realiseren van een doelmatige bedrijfsvoering	-0,070	-0,070	-0,070	-0,070
Subtotaal exploitatie		-1,954	-1,964	-2,667	-2,517

8.2 Taakstelling reserves

OD	Reserve (x € 1 miljoen)	2021	2022	2023	2024
1.4.2	Cofinanciering Europese projecten	-1,604	-0,999	-0,196	-
2.1.1	Mobiliteitsbeleid	-0,174	-	-	-
2.1.2	Uitvoering van Mobiliteitsbeleid door derden	-3,716	-	-	-
2.2.1	Ontwikkelen provinciale infrastructuur	-2,323	-0,600	-0,700	-0,900
2.4.2	Innovatieprojecten mobiliteit	-0,491	-	-	-
3.1.2	Meekoppelkansen bij dijkversterkingen en kustontwikkeling	-1,390	-	-	-
3.2.1	Waterrecreatie	-0,438	-0,438	-0,438	-0,438
5.2.3	Ontwikkeling havencomplexen	-3,929	-	-	-
5.2.4	Ruimtelijke ontwikkeling	-0,342	-	-	-
5.3.1	Herstructurering Bedrijventerreinen	-3,479	-	-	-
6.3.3	Cofinanciering Waddenfonds	-1,881	-	-	-0,146
Subtotaal reserves		-19,766	-2,036	-1,333	-1,483
Totaal taakstelling		-21,720	-4,000	-4,000	-4,000